

---

*Mirosław Drabiński**Zduńska Wola*

BUDOWA KĄPIELISKA MIEJSKIEGO I BASENÓW W ZDUŃSKIEJ WOLI (HISTORIA UWARUNKOWAŃ)

Wprowadzenie

Warunki rekreacyjno-wypoczynkowe dla Zduńskiej Woli na przełomie XIX i XX w. stanowiły tereny peryferyjne z lasami bądź enklawami zalesień, pozbawione infrastruktury komunikacyjnej. Dla wielu mieszkańców oznaczało to wycieczkę rowerem na piknik. Wówczas dla wypoczynku i rekreacji wykorzystywano zalesione tereny przy drogach wylotowych z miasta, szczególnie w kierunku Zapolic, Łasku czy wsi Paprotnia, stanowiące stałe miejsca spotkań towarzyskich, majówek, sobotnich i niedzielnych zabaw oraz pikników. Wycieczki do lasu w pobliżu wsi Poręby ogólnie określano jako wyjazd „na Cygę”, gdzie zduńskowolanie odpoczywali na polanie zwanej potocznie „królewskim borem”. Ulicami Kościelną i Złotą podążało na Cygę wiele konnych dorożek. Do boru jeżdżono także konnymi rozwagami czyli ciężkimi, konnymi wozami transportowymi, konnymi furmankami, a zimą saniami w ramach organizowanych kuligów do Poręb bądź Zapolic. Spore grupy podążały pieszo na Cygę, jak również na Kępinę (teren wsi Zduny) czy do lasu Paprockiego. Były to miejsca spotkań młodzieży wszystkich nacji i wyznań, typowe dla przekroju narodowościowego i socjalnego zduńskowolskiego społeczeństwa. Z kolei stowarzyszenia ewangelickie, organizowały swoje festyny w lasku zwanym Frajszyca (Freischütz) za miastem w kierunku Łasku¹.

Nazwy Cyga, Frajszyca, Kępina i las Paprocki były powszechnie znane i używane obiegowo w początkach XX w. Miały związek z miejscami położonymi na wylotowych drogach z miasta, które w celach rekreacyjnych odwiedzali ludzie, często w zorganizowanych grupach. Wymienione nazwy utrzymały się w powszechnym obiegu do połowy XX w. i wprawdzie w nieco zmienionej formie, jednak już rzadziej, występują do dziś.

Przed wybuchem II wojny światowej, Zduńska Wola nie dysponowała odpowiednimi terenami rekreacyjno-sportowymi, akwenami wodnymi, rzekami czy strumykami, które można było wykorzystać do celów rekreacyjnych, bądź kąpeli. Stało się to istot-

---

1 J. Kozłowski, *Bicyklem na Cygę*, Zduńska Wola 1996, s. 6-8.

ną przesłanką, aby na terenie miasta wykonać na szeroką skalę tego typu inwestycję. W latach 1938-1950 w parku miejskim w Zduńskiej Woli w prawdzie istniał przystosowany do kąpeli staw, uzupełniany na bieżąco wodą z rzeki Pichny (Brodni), jednak szybki rozwój przemysłu lekkiego w okresie powojennym oraz inne czynniki, spowodowały znaczne zanieczyszczenie rzeki, w tym samego stawu kąpielowego, czego efektem była konieczność wprowadzenia zakazu kąpeli. Mimo propozycji zorganizowania kąpieliska na stawach przy dzisiejszej ul. Tymienieckiej czy zalewie Kępina przy ul. Paprockiej, którego tereny w przeszłości stanowiły miejsce wydobywania torfu, w ocenie specjalistów, przy ich regulacji i pogłębieniu, mogłoby nastąpić zamulenie źródeł, a tym samym pozbycie się dopływu wody. Obie te lokalizacje, położone na peryferiach miasta, przy utrudnionej komunikacji i dużych kosztach wykonania, oceniano jako nieopłacalne z ekonomicznego punktu widzenia i uwzględniając wyżej przytoczone uwarunkowania, nie brano ich pod uwagę. Trzeba zauważyć, iż najbliższe ciekie wodne, czyli rzeki Warta i Widawka, oddalone były od miasta o ok. 10 km. W dodatku, były to dzikie niestrzeżone plaże, co skutkowało częstymi przypadkami utonięć. Stąd powstał pomysł wszczęcia starań o budowę basenu kąpielowego, bezpiecznego dla dzieci i młodzieży, z możliwością zorganizowania rekreacji z powszechnym dostępem dla mieszkańców.

Z prac Społecznego Komitetu Budowy Kąpieliska Miejskiego

Dopiero na początku lat sześćdziesiątych XX w., postanowiono rozwiązać istniejące kłopoty rekreacyjno-wypoczynkowe oraz sportowe zduńskowolan. Powołany z dniem 28 czerwca 1960 r. na funkcję przewodniczącego Prezydium Miejskiej Rady Narodowej (MRN) w Zduńskiej Woli -Aleksander Błaszczyk, zainicjował budowę miejskiego kąpieliska. Zorganizował spotkania, które skupiły ludzi wspierających tę inicjatywę. W pierwszych konsultacjach uczestniczyli: Aleksander Błaszczyk, Mirosław Drabiński, prof. dr Tadeusz Kobusiewicz, Stanisław Krej, Henryk Krzywański i Ryszard Rosiński. Na sesji MRN 7 marca 1962 r. podjęto uchwałę, która w punkcie 3 zobowiązała Prezydium MRN w Zduńskiej Woli do zorganizowania w terminie trzech miesięcy, Społecznego Komitetu Budowy Pływalni/Kąpieliska Miejskiego na Stadionie Klubu Sportowego „Resursa”². Ta lokalizacja została podana we wniosku jako najkorzystniejsza z trzech rozpatrywanych. Prezydium MRN 16 marca 1962 r., podjęło uchwałę powołującą do życia Społeczny Komitet Budowy Kąpieliska Miejskiego (SKBKM), z podaniem jego piętnastoosobowego składu, w którym znaleźli się kierownicy i dyrektorzy zakładów, szkół, instytucji i MRN. Przewodniczącym został wybrany prof. nauk weterynaryjnych Tadeusz Kobusiewicz. Na sekretarza został powołany Ryszard Rosiński, przewodniczącym Miejskiego Komitetu Kultury Fizycznej i Turystyki. Pozostałymi członkami byli:

- 2 Określenie na Stadionie Klubu Sportowego „Resursa” użyto dlatego, że w 1955 r. powołany został Komitet Budowy Stadionu KS „Start”, przekształcony w KS „Start-Resursa”, a następnie w KS „Resursa” i to on rozpoczął budowę boiska od strony ul. Dolnej (po stronie południowej rzeki Pichny). 15 listopada 1975 r. nastąpiło przekazanie stadionu KS „Resursa” Szkolnemu Ośrodkowi Sportowemu. Zob. Uchwała Nr XI/32/62 MRN w Zduńskiej Woli z dnia 7 marca 1962 r. (kopia w posiadaniu autora).

Andrzej Adamski (Miejski Inspektorat Inwestycji), Bolesław Adamkiewicz (Liga Przyjaciół Żołnierza), Aleksander Błaszczyk (PMRN), Józef Janowski (SP nr 7), Stanisław Krej (SP nr 3), Henryk Krzywański (Komisja Sportu i Turystyki KM PZPR), Bogumił Królikowski (Komisja Sportu i Turystyki KM ZMS), Zdzisław Kulisiewicz (KKS „Resursa”), Edward Lipiarski (MKZZ), Józef Matusiak (Technikum Mechaniczne), Władysław Różycki (ZZP Wełnianego), Andrzej Sprusiak (Wydział Architektury i Budownictwa PMRN) i Marian Woźniak (Zakłady Młynarskie)³. W tym składzie brak było jednak fachowców niezbędnych do realizacji tak poważnego zadania w dodatku w czynie społecznym, ze względu na brak w tym okresie przedsiębiorstwa budowlanego w mieście⁴. Uzupełnienie składu osobowego fachowcami zaangażowanymi społecznie w realizację tego zadania umożliwiło: opracowania dokumentacji projektowej, kosztorysowej, zatwierdzeń wymaganych uzgodnień, rozliczanie czynów społecznych, sporządzanie sprawozdawczości, starań o pozyskanie materiałów szczególnie deficytowych, niezbędnych prac geodezyjnych w trakcie budowy. Prace geodezyjne były najpotrzebniejsze przy budowie basenów, których posadowienie wymagało koordynacji z poziomem wody w rzece, właściwej lokalizacji i wykonania siatek niwelacyjnych.

Pod planowane przedsięwzięcie przeznaczono teren przy ul. Mikołaja (ob. Kobusiewicza). W rozpoczęcie budowy basenów, na podstawie pozwolenia z dnia 17 listopada 1968 r., zaangażowani byli w szczególności: Zdzisław Cechowski, Mirosław Drabiński, Antoni Godlewski, Stanisław Pietrzykowski i Wawrzyniec Słowiński. Wiosną 1969 r. rozpoczęto pierwsze wykopy pod tzw. duży basen.

Budowa realizowana społecznie przy braku firm specjalizujących się w budowie basenów, nakładała duże obowiązki na komitet, szczególnie na jego sekretarza. Zawarto umowę z rzemieślnikiem Antonim Frątczakiem na wykonanie prac budowlanych przy basenach, pod warunkiem zapewnienia niezbędnych materiałów, szczególnie deficytowych, o czym była wcześniej wzmianka. Dużą pomoc okazały też zakłady pracy, szczególnie posiadające sprzęt budowlany i brygady remontowo-budowlane, środki transportu i materiał, a także sami członkowie komitetu (np. Józef Kaczmarek, Mirosław Drabiński i Ryszard Rosiński w pozyskaniu taśmy dylatacyjnej PCV z Zakładów Wojskowych w Wąbrzeźniu).

Pierwsze sprawozdanie z działalności SKBKM zostało złożone w listopadzie 1968 r. w Miejskiej Komisji Planowania Gospodarczego. Obejmowało ono wykonanie prac w czynie społecznym o wartość 425 tys. zł. Na podkreślenie zasługuje fakt, że w 1970 r. działalność SKBKM przyczyniła się do wysokiej oceny miasta we współzawodnictwie w czynach społecznych na terenie województwa łódzkiego. Ta wysoka ocena działalno-

3 Uchwała Nr 10/28/62 Prezydium MRN w Zduńskiej Woli z dnia 16 marca 1962 r. w sprawie powołania Społecznego Komitetu Budowy Kąpieliska Miejskiego (kopia w zbiorach autora).

4 Sprawę tą uregulowano w wydawanych przez władze miejskie kolejno aktach prawnych (dotyczących uzupełnień i zmian w składzie osobowym komitetu), tj. uchwały MRN nr 83/413/68 z dnia 21 stycznia 1968 r., decyzji Naczelnika Miasta nr 21/81 z dnia 11 grudnia 1981 r., decyzji Prezydenta Miasta nr 10/85 z dnia 17 grudnia 1985 r., decyzji Prezydenta Miasta nr 16/87 z dnia 25 czerwca 1987 r. (kopie w posiadaniu autora).

ści społecznej (prace porządkowe i inwestycyjne) sprawiła, że Zduńska Wola otrzymała nagrodę w wysokości 750 tys. zł, która w całości została przeznaczona na budowę kąpieliska miejskiego.

Ryc. 1. Budowa niecki basenowej kąpieliska miejskiego w Zduńskiej Woli
Źródło: ze zbiorów autora

Basen główny o wymiarach 20 x 50 metrów ukończono 25 lipca 1971 r., udostępniając możliwość kąpeli, pomimo trwających prac na terenie kąpieliska. Jednak realizacja dalszych obiektów (m.in. tzw. małego basenu, czyli basenu do nauki pływania, oraz brodzika dla dzieci) w 1972 r., zmusiła do wstrzymania użytkowania basenu, który oficjalnie został oddany do użytku 22 lipca 1973 r., w rozszerzonym zakresie o dwa pozostałe baseny, przebieralnię, plac zabaw dla dzieci, korty tenisowe i częściowe zagospodarowanie terenu. Wówczas najbardziej zaangażowani członkowie SKBKM zostali wyróżnieni dyplomami i odznaczeniami oraz kartami wolnego wstępu na teren kąpieliska⁵.

---

5 Autor niniejszego artykułu został uhonorowany dyplomem Głównego Komitetu Kultury Fizycznej i Sportu oraz Honorową Odznaką Województwa Łódzkiego. Kilka osób odznakami TKKF i „Zasłużony Działacz Kultury” oraz pisemnymi podziękowaniami Prezydium MRN w Zduńskiej Woli.

Z końcem 1972 r., władze miejskie na podstawie uchwały nr 88/346/72, utworzyły z dniem 1 stycznia 1973 r. na bazie powstającego kąpieliska miejskiego, Miejski Ośrodek Sportu, Turystyki i Wypoczynku „Relaks” (MOSTiW), przekształcony w 1975 r. na Miejski Ośrodek Sportu i Rekreacji (MOSiR) „Relaks”. Równocześnie zatwierdzono statut organizacyjny tego ośrodka (zarządzenie Naczelnika Miasta nr 40/75 z dnia 29 listopada 1975 r.)⁶.

Ryc. 2. Uroczyste otwarcie kąpieliska miejskiego w Zduńskiej Woli, 22.07.1973

Źródło: ze zbiorów autora

- 6 Na podstawie uchwały nr XXII/275/08 Rady Miasta Zduńska Wola z dnia 26 czerwca 2008 r. jednostka budżetowa pod nazwą MOSiR „Relaks” w Zduńskiej Woli został zlikwidowany i przekształcony z dniem 1 października 2008 r. w spółkę z ograniczoną odpowiedzialnością. Następnie uchwałą nr XVIII/157/16 Rady Miasta Zduńska Wola z dnia 22 stycznia 2016 r. wyrażono zgodę na rozwiązanie tej spółki. Na Nadzwyczajnym Zgromadzeniu Wspólników Miejskiego Ośrodka Sportu i Rekreacji „Relaks” sp. z o. o. w Zduńskiej Woli w dniu 22 lutego 2016 r. podjęto uchwałę w sprawie rozwiązania przedmiotowej spółki oraz wyznaczeniem na jej likwidatora Grzegorza Szmyta (dotychczasowego prezesa spółki). Problemy wokół likwidacji spółki i likwidatora omawiano na sesjach Rady Miasta Zduńska Wola. Ostatecznie zmieniano likwidatora, powołując na to stanowisko z dniem 30 grudnia 2016 r. Andrzeja Męgarskiego, który 20 kwietnia 2017 r. dokonał wszelkich czynności skutkujących przeniesieniem własności i prawa użytkowania nieruchomością przez dotychczasową spółkę na rzecz miasta Zduńskiej Woli. W jej miejsce ponownie utworzono jednostkę budżetową pod nazwą MOSiR w Zduńskiej Woli. Decyzję podjęła Rada Miasta Zduńska Wola 27 października 2017 r.

Ryc. 3. Kąpielisko miejskie po otwarciu dla mieszkańców Zduńskiej Woli
Źródło: ze zbiorów autora

Ryc. 4. Znaczek filcowy – pierwszy logotyp używany przez MOSTiW „Relaks” (1973-1975)
Źródło: ze zbiorów autora

Pomysł budowy kąpieliska okazał się bardzo pożyteczną i dobrą inicjatywą dla społeczności Zduńskiej Woli, gdyż frekwencja na basenach była tak ogromna, że postanowiono przeprojektować obiekt, i w latach 1971-1972 Miejski Zespół Urbanistyczny (MZU) opracował nowy plan zagospodarowania otoczenia kąpieliska. W 1974 r. powstały nowe budynki, wybudowano wielofunkcyjne boisko asfaltowe, a następnie je oświetlono, powstało nagłośnienie, wyposażono wypożyczalnię sprzętu letniego i zimowego. Także dzięki działanom MZU zagospodarowano fragment terenu pomiędzy ulicami Łaską a Mikołaja i stworzono dogodne dojście z centralnej arterii miejskiej do kąpieliska miejskiego, powstała aleją ZWM (ob. F. Rajczaka).

Równocześnie, w tym samym czasie pojawiła się możliwość wybudowania hotelu miejskiego oraz zdobycia na ten cel dofinansowania. W tym zakresie kluczowe zadanie miał odegrać powołany w październiku 1968 r. MZU przy Wydziale Budownictwa, Urbanistyki i Architektury Prezydium MRN w Zduńskiej Woli. Jego kierownikiem był architekt H. Rudecki. Do zadań MZU należało opracowywanie planów zagospodarowania przestrzennego enklaw – fragmentów miasta. Zajmował się on także terenami przeznaczonymi pod budowę kąpieliska miejskiego (w miarę powiększania zadań wynikających z planu zagospodarowania). Ostateczna aktualizacja planu zagospodarowania przestrzennego z planowanym hotelem została zatwierdzona decyzją z dnia 25 listopada 1974 r. (nr 334/74) już dla powołanego MOSTiW „Relaks” przy ul. Mikołaja 2-14 w Zduńskiej Woli.

W latach 1971-1974 opracowywano dokumentację i realizowano obiekty kubaturowe na terenie ośrodka, w tym administracyjne, gospodarcze, gastronomiczne i małą architekturę. W te działania zaangażowali się społecznie: Zdzisław Cechowski, Henryk Czarnecki, Józef Kaczmarek, Ireneusz Szyszka, Kazimierz Wojciechowski. Stronę architektoniczną, w tym projekt planowanego pomiędzy rozbieralnią, a częścią gastronomiczną, z pomieszczeniami gospodarczymi i garażami – hotelu przygotował Hieronim Rudecki. W programie inwestycji założono budowę kortów tenisowych, pola kempingowego z ogólnodostępną kuchnią (później zostało to zrealizowane), lodowiska, budowę górki saneczkowej z amfiteatrem (ostatecznie zrealizowano zaledwie górkę saneczkową bez odpowiedniego zagospodarowania otoczenia).

W tym czasie nadarzyła się możliwość pozyskania na wspomnianą inwestycję dotacji z Głównego Komitetu Kultury Fizycznej i Sportu (GKKFiS) w Warszawie. Złożony został wniosek wraz z dokumentacją projektowo-kosztorysową, jednak został on odrzucony. W wyniku dalszych starań i zabiegów, doprowadzono do spotkania w GKKFiS. Po przeprowadzeniu rzeczowej dyskusji i ostatecznych ustaleń, postanowiono zastosować się do uwag i wniosków GKKFiS, zaktualizować dokumentację, tak aby planowany miejski hotel, zapewniał przyjmowanie ok. 100 turystów, miał zadaszenie przed wejściem, część pokoi dostosowanych dla osób niepełnosprawnych, miały zostać również zlikwidowane bariery dla osób niepełnosprawnych. W spotkaniu z przedstawicielami GKKFiS uczestniczyli: Marian Śnieg (zastępca naczelnika miasta), Ryszard Michalski, Henryk Domagała, Marian Kamiński, Mirosław Drabiński i Hieronim Rudecki (projektant hotelu). Warunkiem ponownego rozpatrzenia wniosku było złożenie nowej dokumentacji, uwzględniającej wymienione wyżej zastrzeżenia.

W wyniku reformy administracyjnej z dniem 1 lipca 1975 r., powstało województwo sieradzkie, a tym samym Zduńska Wola znalazła się w jego granicach. Hieronim Rudecki zmienił pracę przechodząc do Wojewódzkiej Pracowni Urbanistycznej w Sieradzu i aktualizacji dokumentacji nie dokonał. W planie budżetowym województwa łódzkiego była zaplanowana kwota 10 mln zł na budowę hotelu w Zduńskiej Woli, ale została ona usunięta z budżetu nowego województwa, a niezłożona aktualizacja dokumentacji w Warszawie spowodowała, że planowana inwestycja została zaniechana.

Tym samym, skorzystały na tym władze Sieradza, przekładając dokumentację własnego hotelu z lokalizacją na stadionie Klubu Sportowego „Warta”, i po otrzymaniu dotacji, w całości zrealizowała zakładane zadanie.

*Spółeczny Komitet Budowy Kąpieliska Miejskiego
w Zduńskiej Woli*

SERDECZNIE DZIĘKUJE

Ob. Miroslawowi Drabińskiemu

*za wieloletnie społeczne działanie na rzecz budowy
kąpieliska miejskiego.*

*W wyniku dobrej woli, osobistego zaangażowania
i nieustrudzonej pracy Obywatela powstał w Zduń-
skiej Woli jeden z najładniejszych miejskich
kompleksów sportowa-wypoczynkowych oraz został
zagospodarowany znaczny fragment miasta.*

*Bez udziału Obywatela w budowie kąpieliska,
Komitet nie mógłby wykonać, swoich tak znacznie
rozszerzonych zamierzeń.*

*Komitet podjął dalszą inicjatywę rozbudowy osrad-
ka i wierzy, że Obywatel zechce i nadal współtue-
stniczyć w podjętej budowie.*

*Życzymy Obywatelowi pomysłowości w wykonaniu
obowiązków zawodowych i społecznych pełni zado-
wołenia wynikającego z poczucia dobrze spełnionego
obowiązku społecznego oraz szczęścia i radości
w życiu osobistym.*

*Ze Spółeczny Komitet
Budowy Kąpieliska Miejskiego
w Zduńskiej Woli*

Prof. dr Czesław Rabusiewicz

Zduńska Wola, dnia 43 maja 1976 r.

Ryc. 5. Podziękowanie dla Mirośława Drabińskiego za społeczne działania na rzecz budowy kąpieliska miejskiego, 1976
Źródło: ze zbiorów autora

W grudniu 1981 r. w skład SKBKM wchodził: Aleksander Błaszczuk (przewodniczący), Romuald Gibert (zastępca przewodniczącego ds. propagandy), Hieronim Rudecki (zastępca przewodniczącego ds. technicznych), Edward Krawczyk (sekretarz), Władysław Różycki (skarbnik), Mirosław Drabiński (członek Prezydium), Jerzy Kabalski (członek Prezydium), Ryszard Rosiński (członek Prezydium), Zdzisław Cechowski (członek), Józef Kaczmarek (członek), Bronisław Jackowski (członek), Ryszard Klimczak (członek), Stanisław Krej (członek), Henryk Krzywański (członek), Jan Maryanowski (członek), Lucjan Osmolak (członek) i Józef Śnieg (członek)⁷.

MRN w Zduńskiej Woli, na wniosek Towarzystwa Przyjaciół Zduńskiej Woli, uchwałą nr XXV/80/82 z dnia 26 marca 1982 r., dla uczczenia pamięci i pracy w SKBKM prof. dr. Tadeusza Kobusiewicza, zmarłego w czerwcu 1979 r., zmieniła dotychczasową nazwę ulicy z Mikołaja na prof. dr. Tadeusza Kobusiewicza⁸.

W 1982 r. SKBKM w Zduńskiej Woli w dowód uznania za swoją działalność został wpisany do Księgi Zasłużonych dla Miasta Zduńskiej Woli. 23 września 1983 r. Wojewódzkiej Rady Narodowej w Sieradzu nadało SKBKM odznakę „Za Zasługi dla Województwa Sieradzkiego”. Nie wyróżniono jednak odznaczeniami państwowymi osób szczególnie zaangażowanych w społeczną budowę kąpieliska (z okazji jubileuszu 20-lecia Komitetu i oddania II etapu budowy do użytkowania), mimo że taki wniosek został sporządzony do władz administracyjno-partyjnych.

Odkryty basen na terenie Szkoły Podstawowej nr 6

W przeszłości teren, na którym wybudowano przyszkolny basen należał do wsi Zduny. Miejscowość ta w związku z reorganizacją administracji wiejskiej w październiku 1954 r. w całości została włączona w granice miasta Zduńska Wola. Pierwotnie nauczanie w Zdunach było prowadzone w kilku budynkach – izbach domów parterowych budowanych z przeznaczeniem na mieszkania. Dzięki dużej determinacji, zapobiegliwości oraz inicjatywie rodziców, powstał społeczny komitet budowy nowej szkoły, a zaraz po tym rozpoczęła się jej budowa.

W 1960 r. powołany został Miejski Zarząd Inwestycji, przekształcony następnie w Miejski Inspektorat Inwestycji, który przejął obowiązki inwestorskie nad zadaniami realizowanymi w mieście, w tym budowę nowego gmachu dla szkoły w dawnych Zdunach. Budowa tej placówki oświatowej przy ul. Złotej 67, znalazła się w planie inwestycji oświatowych i podlegała obsłudze inwestorskiej przez wspomniany organ. Inspektorem nadzoru wyznaczony został Mirosław Drabiński, a szkoła ostatecznie została ukończona i oddana w użytkowanie w lutym 1962 r. Budynek wprawdzie oddano w użytkowa-

7 Decyzja Nr 21/81 Naczelnika Miasta Zduńska Wola z dnia 11 grudnia 1981 r. w sprawie ustalenia składu osobowego Społecznego Komitetu Budowy Kąpieliska Miejskiego w Zduńskiej Woli (kopia w zbiorach autora).

8 Czytaj więcej: J. Stulczewski, *Tadeusz Marian Kobusiewicz (1905-1979) – wybitny profesor weterynarii, kapitan WP, założyciel Zakładu Przyszycy Państwowego Instytutu Weterynaryjnego, „Biuletyn Szadkowski”*, t. 12, 2012, s. 61-86.

nie z pomieszczeniami sanitarnymi, ale przejściowo tylko rozwiązano problem toalet, wybudowaniem budynku gospodarczego z suchymi WC, gdyż ul. Złota nie posiadała infrastruktury w postaci wodociągu i kanalizacji.

W 1965 r. komitet rodzicielski wspólnie z kierownikiem szkoły – Stanisławem Krejem, podjęli inicjatywę budowy basenu przy szkole. Zwrócono się z tym do Mirosława Drabińskiego, który po przeanalizowaniu i przedyskutowaniu sprawy, sporządził stosowną dokumentację. Sprawował on również społeczny nadzór techniczny nad tym przedsięwzięciem, wychodząc naprzeciw oczekiwaniom rodziców i kierownika szkoły. Po analizie warunków, postanowiono zlokalizować nieckę basenową pod oknami sali gimnastycznej, korzystając z wejścia do łącznika wspomnianej sali, przez co stworzono możliwości korzystania z zaplecza socjalnego. Rozważano także lokalizację kąpieliska na przedłużeniu sali gimnastycznej, co pozwoliłoby na wykonanie basenu szerszego i dłuższego, ale wiązało się to z rozebraniem niedawno pobudowanego budynku gospodarczego z suchymi WC. Przyjęty pierwszy wariant inwestycyjny, ograniczył długość basenu i uniemożliwił jego ewentualne zadaszenie, nad którym debatowano po jego powstaniu. Celem urealnienia planów, kierownictwo placówki zawarło umowę z Antonim Frączakiem, będącym wykonawcą basenu. Mimo problemów z brakiem odpowiedniej infrastruktury wodociągowej przy ul. Złotej, trudności te udało się rozwiązać przez wykonanie studni (początkowo o głębokości 30 m, a później pogłębionej wobec braku wody do 81,5 m). Celem wymiany wody w basenie, wykonano przyłącze do rowu płynącego pod ul. Złotą przez osiedle Południe. Rów ten w czasie budowy wspomnianego osiedla został skanalizowany i przykryty aż do ul. Paprockiej, a dalej poprzez kryty kanał, podłączony do rzeki Pichny (przepływającej przez staw w parku miejskim).

Ryc. 6. Prace ziemne przy budowie basenu na terenie szkoły przy ul. Złotej, 1965

Źródło: ze zbiorów autora

Ryc. 7. Uroczystość otwarcia basenu przy Szkole Podstawowej nr 6, 1966

Źródło: ze zbiorów autora

Na przełomie czerwca i lipca 1966 r. nastąpiło oddanie do użytku basenu kąpielowego o wymiarach 14 x 6 metrów. Powstały basen stał się przedmiotem zainteresowania władz wojewódzkich. Organizowano tu, od wakacji 1967 r., sześciotygodniowe kolonie wypoczynkowo-rehabilitacyjne dla dzieci z wadami postawy z terenu województwa łódzkiego. Z uwagi na położenie obiektu na granicy miasta, w pobliżu lasu oraz możliwości korzystania z sali gimnastycznej przez grupy liczące do 100 osób był to pomysł jak najbardziej uzasadniony. Basen na terenie Szkoły Podstawowej nr 6 w Zduńskiej Woli przez swoje usytuowanie, został zaliczony do nielicznych, a bardzo potrzebnych w Polsce miejsc zdrowotnych, czego efektem było częściowe dotowanie funkcjonowania kąpieliska z funduszy wojewódzkich. Większość uczestników kolonii w Zduńskiej Woli stanowiły dzieci w wieku 8-10 lat, ale była też młodsze, nawet 6-letnie. Wszystkie dzieci podzielone na grupy stosownie do wieku i stopnia wady, pozostawały pod opieką lekarza – ortopedy, internisty, dentystry i trzech pielęgniarek oraz trzech nauczycieli wychowania fizycznego, którzy prowadzili gimnastykę korekcyjną w sali i w basenie (połączoną z nauką pływania). Za zaangażowanie społecznie w budowę basenu, dalszą modernizację szkoły i uzyskanie wspomnianego statusu zdrowotnego, 30 maja 1973 r., placówce nadano imię Mikołaja Kopernika (w 500. rocznicę urodzin uczonego).

Kryty basen przy Szkole Podstawowej nr 9

Uruchomienie odkrytego basenu przy Szkole Podstawowej nr 6 w Zduńskiej Woli oraz możliwość prowadzenia nauki pływania, wzbudziły zainteresowanie młodzieży oraz potrzebę wybudowania przyszkolnego basenu krytego w centrum miasta, z możliwością udostępnienia pływalni młodzieży ze wszystkich zduńskowolskich szkół. Z inicjatywą budowy krytego basenu wystąpił Czesław Gołoś, kierownik Szkoły Podstawowej nr 9 im. Ludwika Waryńskiego przy ul. Kilińskiego 27. Placówka ta powstała jako siedemsetna szkoła wybudowana na rocznicę Tysiąclecia Państwa Polskiego w ramach hasła „Tysiąca szkół na Tysiąclecie Państwa Polskiego”, ogłoszonego w 1958 r. przez polski rząd. W uroczystości oddania szkoły do użytkowania, 29 września 1963 r., uczestniczył marszałek Sejmu PRL Czesław Wycech, władze województwa i miasta⁹. Szkoła została wykonana na podstawie dokumentacji typowej, adaptowanej do warunków miejscowych (lokalnych), według rozwiązań dla szkół budowanych w Szwecji. Czesław Gołoś zainteresował swoim pomysłem komitet rodzicielski i władze Zduńskiej Woli. Do współpracy zaprosił Mirosława Drabińskiego i przyszłego wykonawcę – Antoniego Frątczaka.

Przy opracowywaniu dokumentacji instalacyjnej basenu uczestniczyli: Ryszard Klimczak, Zdzisław Cechowski, Mirosław Drabiński, a prace kreślarskie wykonał Stanisław Pietrzykowski. Grupa ta uczestniczyła również aktywnie przy pracach związanych z dalszymi modernizacjami i przebudowami obiektu. Po zabezpieczeniu niezbędnych środków na inwestycję, rozpoczęto prace. W tym celu skorzystano z zewnętrznego dofinansowania przyznanego na budowę modnych w tym czasie zbiorników przeciwpożarowych. Dzięki kontaktom M. Drabińskiego w realizację zadania dodatkowo zaangażowano Przedsiębiorstwo Budowy Szklarń z Poznania – realizujące wówczas przy ul. Mickiewicza w Zduńskiej Woli budowę szklarń ogrodnich – celem pokrycia połaci dachu pływalni szkłem zbrojonym.

Budowę niecki basenowej o wymiarach 21 x 8 metrów oraz szklarni o wymiarach 25 x 12 metrów rozpoczęto w roku 1970. Do podgrzewania wody w basenie oraz ogrzewania całej hali szklarni wykorzystano istniejącą kotłownię szkolną, poprzez dostawienie nowego kotła. Wykonano także chlorator do automatycznego dozowania chloru do basenu.

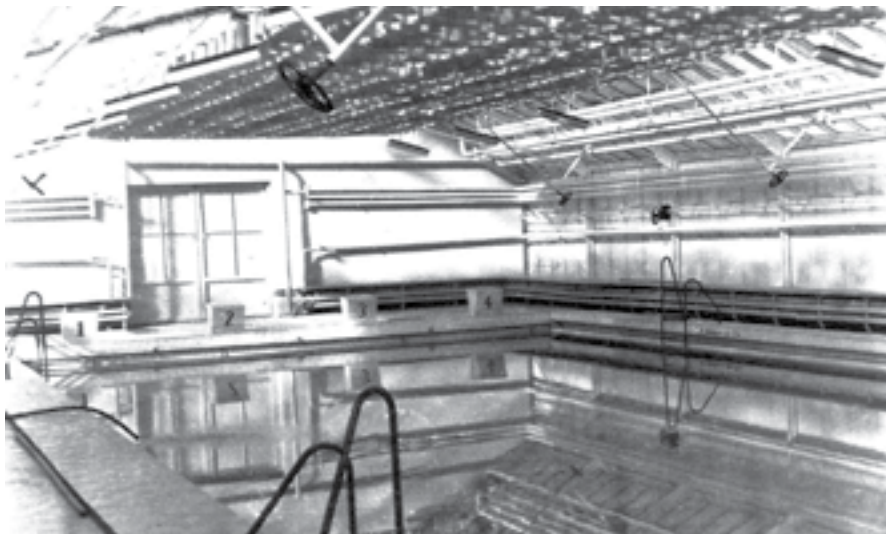
Warto w tym miejscu zaznaczyć, że dzięki zastosowaniu odpowiednich zmian w projekcie typowym, można było dopuścić przykrycie niecki basenu szklarnią. Basen powstał w bezpośrednim sąsiedztwie sali gimnastycznej oraz połączony był z zapleczem, rozbieralniami, natryskami i WC, przy zapewnieniu odrębnego wejścia do obiektu, bez przechodzenia przez szkołę. Przyjęte rozwiązanie dało pokaźne efekty ekonomiczne, szczególnie obniżkę kosztów utrzymania obiektu. Wzbudziło to zainteresowanie prasy sportowej, która szeroko rozpropagowała na terenie całego kraju tego typu rozwiązanie budowlane, które po raz pierwszy zrealizowano w Zduńskiej Woli.

W czerwcu 1971 r. nastąpiło oddanie obiektu do użytkowania. Osoby najbardziej zaangażowane w budowę basenu zostały wyróżnione kartami wstępu i możliwością ko-

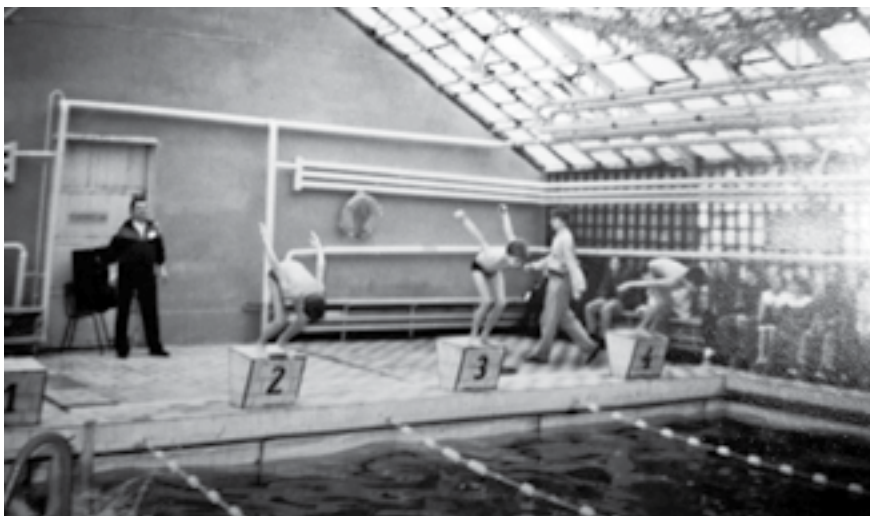
---

9 T. Kościan, *Kalendarium Zduńskiej Woli*, Zduńska Wola 1995, s. 42.

rzystania z basenu o ustalonych godzinach i na określonych warunkach. Był to pierwszy kryty basen dostępny dla wszystkich szkół w mieście, umożliwiającą prowadzenie lekcji pływania (w roku szkolnym 1972/1973 wprowadzono dla uczniów klas V obowiązkową naukę pływania).

Ryc. 8. Kryty basen zwany „szklarnią” przy Szkole Podstawowej nr 9 w Zduńskiej Woli
Źródło: ze zbiorów autora

Ryc. 9. Zawody sportowe w krytej pływalni przy Szkole Podstawowej nr 9 w Zduńskiej Woli
Źródło: ze zbiorów autora

Nagłośnienie i rozpropagowanie powstania tak taniego, ekonomicznego i funkcjonalnego basenu przyszkolnego, wzbudziło zainteresowanie władz szczebla centralnego. Skutkowało to zorganizowaniem specjalnej konferencji w zduńskowolskiej szkole z udziałem przedstawicieli Głównego Komitetu Kultury Fizycznej i Sportu, Głównego Komitetu Normalizacji, Departamentów Sportu, Ministerstwa Obrony Narodowej, Oświaty oraz Szkolnictwa Wyższego. W wyniku wyjaśnień i dyskusji nad wszelkimi uwagami i wątpliwościami oraz zastosowanymi rozwiązaniami inwestycyjnymi z punktu widzenia bezpieczeństwa, a nawet zdrowia kąpiących się, po zakończeniu konferencji Departament Inwestycji i Wyposażenia Szkół Ministerstwa Oświaty i Wychowania wydał w lutym 1973 r. projekt normatywu technicznego projektowania szkolnych basenów pływackich.

Nowatorskie, jak się okazało rozwiązanie, spowodowało, że projekt zduńskowski został zaadaptowany przy realizacjach inwestycyjnych obiektów sportowych dla szkół w Opalenicy, Pruszczu Gdańskim, Białowieży, Łapach. Z kolei odkryte niecki basenowe i zmodyfikowane do wymiarów 10 x 25 metrów użyto jako pierwsze w Wieluniu, Sieradzu i Radomsku.

Wiele lat później, w roku 1991, Szkoła Podstawowa nr 9 w Zduńskiej Woli otrzymała fundusze na modernizację basenu. Postanowiono w miejsce istniejącego przekrycia szklarnią, wykonać typowy budynek i rozbudować go o pomieszczenie do ćwiczeń rehabilitacyjnych dla dzieci z opóźnionym rozwojem z klas integracyjnych (tzw. sala poznawania świata) oraz na cele gospodarcze. Po przeprowadzeniu przebudowy, w 1992 r. pływalnię przekazano do użytkowania.

10 października 2003 r. szkoła przyjęła imię Jana Pawła II, a 10 lat później świętowała 50-lecie istnienia. Jednocześnie uroczystość ta zbiegła się z 40. rocznicą oddania w użytkowanie krytego przyszkolnego basenu.

Od kąpieliska miejskiego do kompleksu krytych basenów

Działalność zarówno MOSTiW „Relaks” jak i Społecznego Komitetu Budowy Kąpieliska Miejskiego w Zduńskiej Woli została pozytywnie oceniona i przyjęta przez środowisko i to nie tylko miasta, ale również okolic. Dowodem na to są liczne podziękowania, dyplomy, wyróżnienia, które otrzymali na przełomie wielu lat najbardziej zaangażowani w pracę wspomnianych podmiotów. To dzięki tym osobom została dobrze zagospodarowana enklawa miasta z przeznaczeniem na tereny rekreacyjno-sportowe i wypoczynkowe, wzdłuż dzisiejszej ul. Kobusiewicza.

W 2015 r. zgłoszona została koncepcja wybudowania kompleksu krytych basenów przy ul. Kobusiewicza przez Miejskie Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji w Zduńskiej Woli (MPWiK). Po wielu perturbacjach, dopiero przyjęte w marcu 2018 r. przez Radę Miasta Zduńska Wola dwie uchwały, pozwoliły rozpocząć procedury inwestycyjne budowy basenu krytego i remontu istniejących obiektów na MOSiR „Relaks”¹⁰.

---

10 Uchwała Nr LIV/570/18 Rady Miasta Zduńska Wola z dnia 12 marca 2018 r. w sprawie powierzenia spółce Miejskie Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji sp. z o. o. z siedzibą

16 października 2018 r. miało miejsce podpisanie aktu erekcyjnego i wkopanie kapsuły czasu pod budowę kompleksu basenów (Centrum Rekreacyjno-Sportowego „Relaks”). Autorem projektu budowlanego inwestycji została Pracownia Architektoniczna Piotr Dominiczak i Mariusz Szczuraszek z Ostrowa Wielkopolskiego, a jej wykonawcą konsorcjum Mostostal Warszawa S.A. i Sanell sp. z o. o. w Łodzi.

Kompleks krytych basenów pod nazwą Centrum Sportowo-Rekreacyjne „Zduńska Woda” został uroczystie oddany do użytku podczas Dnia Dziecka, 1 czerwca 2021 r. To właśnie uczniowie mieli pierwszeństwo ze skorzystania z basenów. Pierwszym mieszkańcem, który przepłynął basen rekreacyjny był Stanisław Andrysiak, uczeń Szkoły Podstawowej nr 9 (w której dotychczas była jedyna w mieście kryta pływalnia).

Budowa kompleksu krytych basenów była największą od lat, nie tylko sportową, inwestycją w Zduńskiej Woli, ale także jedną z najbardziej wyczekiwanych w ostatnim czasie przez mieszkańców. Realizacja tego przedsięwzięcia kosztowała blisko 40 mln zł. Pieniądze pochodziły częściowo z MPWiK, a na pokrycie kosztów budowy miasto Zduńska Wola wyemitowało też obligacje.

Ciekawostkę stanowi fakt, że działalność Społecznego Komitetu Budowy Kąpieliska, pomimo wymienionych zasług dla miasta, została zapomniana i do dziś Komitet nie został formalnie rozwiązany żadnym aktem prawa lokalnego. Jego „dziecko”, którym jest MOSiR w Zduńskiej Woli w ostatnim czasie obchodził jubileusz 50-lecia istnienia (2023).

Bibliografia

Materiały źródłowe

- Decyzja Nr 21/81 Naczelnika Miasta Zduńska Wola z dnia 11 grudnia 1981 r.
- Decyzji Nr 10/85 Prezydenta Miasta Zduńska Wola z dnia 17 grudnia 1985 r.
- Decyzji Nr 16/87 Prezydenta Miasta Zduńska Wola z dnia 25 czerwca 1987 r.
- Uchwała Nr XI/32/62 MRN w Zduńskiej Woli z dnia 7 marca 1962 r.
- Uchwała Nr 10/28/62 Prezydium MRN w Zduńskiej Woli z dnia 16 marca 1962 r.
- Uchwała Nr 83/413/68 MRN w Zduńskiej Woli z dnia 21 stycznia 1968 r.
- Uchwała nr XXII/275/08 Rady Miasta Zduńska Wola z dnia 26 czerwca 2008 r.
- Uchwała nr XVIII/157/16 Rady Miasta Zduńska Wola z dnia 22 stycznia 2016 r.
- Uchwała Nr LIV/570/18 Rady Miasta Zduńska Wola z dnia 12 marca 2018 r.
- Uchwała Nr LV/578/18 Rady Miasta Zduńska Wola z dnia 23 marca 2018 r.

---

w Zduńskiej Woli zadania własnego Miasta Zduńska Wola; Uchwała Nr LV/578/18 Rady Miasta Zduńska Wola z dnia 23 marca 2018 r. w sprawie zmiany budżetu Miasta Zduńska Wola na 2018 r. (kopie w posiadaniu autora).

Opracowania

Kościan T., *Kalendarium Zduńskiej Woli*, Zduńska Wola 1995.

Kozłowski J., *Bicyklem na Cyge*, Zduńska Wola 1996.

Stulczewski J., *Tadeusz Marian Kobusiewicz (1905-1979) – wybitny profesor weterynarii, kapitan WP, założyciel Zakładu Pryszczycy Państwowego Instytutu Weterynaryjnego*, „Biuletyn Szadkowski”, t. 12, 2012.

ARTYKUŁY PRZEGLĄDOWE I NOTATKI
